

تورک یوردی

ناشری : تورک یوردی

صافی ۱۰

مدیری : آق چوره اوغلی یوسف

۳۰ ییل

۲۳ کانورتانی ۱۳۲۹

سایمت

آلتایلره دوغرو

(باشی ۱ نجی ییلک ۱۲ نجی صایسنده)

قازاقلر آراسنده زراعتله اشتغال ایدن پک آزدر. بونلر سنه نك قسم اعظمی آجیق صحرالرده ، طاغلرده ، « یایلاو » [یایلاق - یایلا] لرده کچیریرلر . یوردلری نقلی قولای اولان کجه چادیرلردن عبارتدر . فقط قیش موسملری ، قار و صغوقدن ، بورالردن بارینه بیلیمک ایچون محافظه لیجه محملرده ، اویوتی یرلرده چاموردن ، صاماندن ، اوتدن یاپیش صالاشلرده ، یاخود یری قازارق میدانه کتیریش زملکلرده کچیریرلر . بویرلر « قیشلاو » [قیشلاق - قیشله] دیرلر . کرک « یایلاو » ، کرک « قیشلاو » ده کی آووللر (آغوللر - کویلر) ک هربری قارداشلردن ، یاخود بو قارداشلر سایه سنده کچینوب کیدن فقرا طاقلاردن عبارتدر . هر آوول ، اک ایلری کلنلردن بر حیات اولانک اسمیله یاد اولتور . تورک قازاقلر روس حکومتی نظرند « وولوس » لر آیریلور ایسه ده کندی آرالرنده سلاله و قرابت اساسلرینه مستند بوسبتون باشقه تشکیلاتلری واردر ؛ حکومت تشکیلاتنه اهمیت ویرمزلر ؛ او تشکیلاته دائر عقل بیله یوروتمک ایستمزلر . بر قازاق کندی هویتی مخاطبیه بیلدیرمک ایچون ابتدا هانکی اوردونک هانکی اوروغنه و بو اوروغک هانکی ایل و عائله سنه منسوب اولدیفنی سویله کدن صوکر اک معروف عائله رئیسنه قدر آتا بابالری صایار ..

واقعا روس حکومت تشکیلاتی ده بر درجه یه قدر تشکیلات ملیه یه یاقیندر : روسلر قازاق آووللری و ولوسلر آیررکن قرابت محلیه اساسلری کوزه تمش اولدقلردن ، قرابت نسبی اوزرینه ابتنا ایدن قبیله تشکیلاتنه آز چوق توافقی ایتشدیر . چونکه بر قبیله منسوبینی علی الا کثر بر سمتده بولندیفنی کبی شعباتی ده یک دیگرلردن پک اوزاقلانماز .

بوتون بو صحرالرک ، اووالرک و سمیتله برابر اوتلاقلرینک چوققلی ، هواسنک

اعتدالی، نهرلری، ایرماقلری خلاصه بو مملکتک هر شیشی اوزرنده یاشایانلری اوتهدنبری حیوانات بسله مهیه سوق ایتمش، قازاقلرده شو استعداد محلی بی تمیل ایتمک خصوصنده یک بو یوک قابلیت کوشتمشلردر. قازاقلر، اوللری اولدینی کبی، بو کونده حیوانات یتشدیر مکدن باشقه طریق حیاته، باشقه بر اصول معیشته یک ده اهمیت ویرمزلر. اونکچون یوزلر ایله صاییله بیله جک کثرتلی حیواناته مالک اولمق، بر قازاق ایچون اک طاتلی بر ضایه املدر. قازاق حیواناتی، کندیس و چولوق چوچنی قدر سهور: حیواناتی ده عائله نك عادتاً اعضاسی کییدر. ایکی قازاق قارشولاشنجه سلامدن سوکرا «جان» ، حیوانات معناسی افاده ایدن «مال» کلمه سنی تردیفاً:

— جان، مال آمانی؟ (آمانمی؟ یعنی صاغ و سالمی؟) سوانلی ایراد ایتمک آداب ملیه دن معدوددر. سنه لک عصر لک مروری قازاقلر ایله ماللری آراسنده یک جدی انسیتلر تأمین ایتمشدر. لسانلرنده، ادبیاتلرنده کوریلن آچیققلر، ماللرینک، بالخصوص آتلرینک حرکتلرنده، ملکه لرنده، شکللرنده کوریلن اینجه لیکلر، لطافتلر ایله طولدیرلمشدر.

ذاتاً قازاقلر بوتون حیاتلرینی، سعادتلرینی، زوتلرینی هب حیوانلرینه، ماللرینه مدیوندرلر. سوت، غدالرینک اساسی تشکیل ایلر: اصل یمکری یوغورت. آیران، ایرمچیک (بر نوع پینر)، قورود [۱] در. قازاقلر، صاغلام، طیقناز وجودلرینی بالخاصه قیصرق سودندن معمول «قیمز» دن قازانمشلردر. بایراملرده، دوکونلرده، ضیافتلرده، چوچق بش آلتی یاشنه کلوبده آته پیندیرمک مراسمی اجرا ایدیلن مستثنا کونلرده نازه قویون، یاخود موسمهینه کوره قوزی، کچی اتلری یمک ایسته سنک اک مهم ارکانیدر. قویون، اینک آتی باصتیرمه لری، آت وطای اینک نفیس قازیلقلری (صوجوقلری) هر عائله نك احضارینه موفق اوله بیله جکی قیشلاو حیاته مخصوص اطعمه فاخره دن صاییلر.

قازاقلر طای و قویون دریلرندن یابدقلری کورکلری، شالاوارلری کهرک

[۱] ایرمچیک قیزارنجهیه قدر قاینادیلرسه «قورود» اولور.

قىش ، حتى يازك صغوق و صيجاقلىرىنه هيچ آلايرمازلر . اوزرى ايهكلى ، قديفلى قاشلر ايله ايشلننرك قوزى دريلرندن يايىلان « طوماق » لر ، قازاقلرك اسكى مى قالاقليردر . اونلرى هر درلو حادثات هوايه دن بارينديران يوردلر ، قويون يوكندن معمول كچه دندر . اودونك بول اولدينى آلتاي يايلاقلىرىنه بيله ايصنق ويمك پيشيرمك ايچون حيوانلرينك قورومش تهزكارىنى قوللانيرلر . خلاصه حيوانات ، مال و طاوار ، قازاقلر ايچون يكانه برمنيع حياتدر . سعادت و ثروت ده بونلرك عددلر بيله متناسب اوله رق ترايد و ياخود تناقص ايدر . قازاقلرك باشليجه حيوانلرى قويون ، آت ، كچى ، دوه و صيغيردن عبارتدر . قازاق قويونى بويوك وجودلى ، قابا يوكلى اولوب ، صيجساغه ، صوغوغه پك زياده متحملدر . يمك خصوصى صندمه پك او قدر نازلى دكلدر : هر اوتى ير ، ايجابنه كوره آز چوق آچده قاله بيلير . بويوك بويوك قويونلردن يكرمى ، يكرمى بش اوقه قدر ات چيقدىنى كچى اون ، اون ايكي اوقه قدرده ياغ آلىنه بيلير . آتلىرى ده طيقناز ، فقط كوچوكجه جنه لى اولوب قيصة قفالى ، كنىش كوكللى ، اوزون توكللى ، قالين آياقلىدرلر . جويكلك جهتدن هر جنس آت فائقدر ... بويونزلى حيوانلردن كچىلر بيله ، او كوزلر ينى على الاكثر ساتار ياخود لزومى اولان اشيا ايله مبادللر ايدرلر . بو مبادللر اصولى ، ساتار حيوانلر ايله حيوان دريلرنده ده آره صره تطبيق اولنور . او كوزلر ايله دوه لر كوچبلك حياتنك اك قوتلى ياردمچيسيدر . بر عائله نك بوتون آغىرلقلرى ، اشياى دوه لر ، او كوزلرك ، طانه لرك آرقه سنده نقل اولنور . آتلىرى على الاكثر بىنمكه مخصوصدر ؛ جوجقه آغىرلىق نقلاتنده قوللانيلمازلر . دوه لر ك بولكلى ده ايجمه مهم بر واردات نامين ايدر .



كوچبلك حياتى اقتضاسندن اوله رق قازاقلر قبيله و عشيرت حالنده ياشامق مجبوريتنده درلر . قبيله خارجه قارشى بر شخصيت معنويه يى حازدر . اونكه چون قبيله منسوبينندن بر شخصك دوجار اولدينى ظلمى دفع ايتمك بوتون قبيله افرادينك بورجى صاييلير . او شخص مظلومى مدافعه ايتمك كندندن زياده

افرادك قوتنه استناد آ قبیله رئیس و بی (بك) لرینه عائد بروظیفه در. ظلمدیده نك حصه سنه اصابت ایدن وظیفه مدافعه دكل، بلكه آووللره و سائر اهالی بولتان یرلره کیده رك قوتلی برصد ایلده اورامه انداسنده بولمق، یعنی قبیله نك اسمیه متظلمانه باغیر مقدر عبارتدر. اوران نداسنی ایشیدنلرك امداده قوشامسی آتجق بویوك بر كنه ملی کوزه آلدیرانلرجه تجویز ایدیلیر اخلاق سزقلردن معدوددر.

ایشته هر قازاغك حیاتی بویله قبیله سنه بك صیق باغلی بولندیغندن سلسله نسبییه سی قبیله مؤسسی اولان ذاته ربط ایلده آنكده نسبی دهها معروف بظنلره قدر تمديد ایتك بروظیفه حیاتییه دیمكدر. اونكچون قازاقلر آره سنده شفاهی بر انساب علمی بك زیاده متعممدر. بر قازاق جوجغتك قوه تکلمیه سی آنا بابا تعبیرلری سويلك درجه سی کجوبده نهوك خارجنده کی آت، قویون... لری محالمغه باشلايحه آناسندن، بویوك آناسندن، باباسندن علم انسابه دائر درس لر آلمغه باشلار. محیط ادراکی توسع ایتدکجه کندی باباسندن باشلایان نسبه یوقارولره طوغری چیقارمقده دوام ایدر؛ شعبه لرینی، بطلرینی.. الخ باللهر. آراق کندندن باشقه آرقداشك، قومشوسنك، جوار قبیله لرك.. ده سلسله نسبییه لرینی اوکرمش، قارداشلریله یا بائجیلری تمیز ایتش اولور. ایشته شو تعلم تدریجی نتیجه سی اوله رق اقربا برستك حسندن باشقه برده قوتلی بر عصیت عرقه حسی اویانیر.

ایرتیش قازاقلری آراسنده معروف اولدیغنه کوره قازاقلرك سلسله نسبییه لری آلاچ نام ذاته استناد ایله مکده در. بو آلاچ حقسنده مافوق الطبیعه قوتلر ایله مناسبتده بولمق، وسع بشر خارجنده قهرمانلقلر کوسترمك کبی، افسانه لر، منقبه لر روایت ایدیلیر. آلاچ، هر حالده قهرمانلغك، قازاقلغك مثلی خارق العاده بروچود دیمكدر. قازاقلر سوز آرازلنده آلاچ، آلاچ بولغانده، آلاجه خان خان بولغانده... دیرلر. نایمانلیرك روایتنه کوره بو آلاچ نام ذاتك طرولرك وکیلر ربك و کیشر ربك اسمنده اوچ اوغلی اولش ایش، و بوتون قازاق قبیله لری ده آلاچك شو اوچ اوغلندن انتشار ایله مش ایش..

طولا بلك، اویسون، جانصی، جاغلبابلو، قانكلو، جانقلو، قانجاغلو، بوتبای، چر، - کیلدوبلك، قونگرات، قانچاق، آرخون، نایمان، کدرای، واتی،

كىتدو بىككده آچين ، جايىاس ، طامه اسمارنده اوغللارى اولوب بونلردن
هربرى آيرى آيرى قىيلهرك رئيسلارى اولمشلردر . فقط يولك اوغرادينى
يرلر يالكز كىلدو بىك اولادينه طاند اولوب بو بادهكى معلومات خصوصيه سندن
مستفيد اولديغى ذات محترم طولو بىك ايله كىتدو بىكك اوغللارينه منسوب قبائل
حقنده معلوماتى بولمادىغى سويلدى..

كىلدو بىك اوغللارندن نايماك ، تولا كاتاي ، ايركاكتو ، تيرس نامغالو ،
باغانلو ، بالسالو نامنده بش اوغلى اولوب بونلرك هر بونلردن مستقل قىيلهرك
توره مشدر .

تولا كاتاي دنده ، قاره كيراي ، ماطاي ، تورت اوغل ، صادر ناملرند
اوغللار دنيايه كلوب ، قاره كيرايك ، صارى ميرزا اسمنده كى تك اوغلندنده ،
يايىس ، بايصيىق ناملرينه منسوب قىيلهرك تولد ايتمشدر . بايىك ، موزون ، صبان ،
احميت ، قرجو اسملى اوغللارى اولوب موزونك ، جولبسات آدى تك
اوغلندنده ، قدر ، نازار ، آجوغول ، داف ، آجو ، قوميت ، قولا كا ، سيد ،
اق نايماك اسملرينه منسوب طوقوز قىيله اشكل ايدوب بوكون بو قىيلهرك مجموعى
اون بش بىك يورددن زياده اولديغى سويلينور . بايصيىق دنده ، سيميز نايماك ،
بولاتچو بايغسانه ، طومه ، طوقاق ، جادبولدو ، قوجومبات آدى آلى قىيله
تشعب ايتمشدر كه بوكون مقدارلى اون بىك يورددن زياده تخمين اولمقده در .
قارا كيراي اوغلى صارى ميرزانك بر قىزى نسبي ضبط ايديله مدين
توقنار قوم ، اسمنده بيله تزوج ايدرك بونلرك آراسنده دنيايه كلن «بايجكت» دن ،
جوموق ، توغاس ، ممت اسملرند كى كيمسeler طوغمشدر . جوموقدن ، ساتو ،
ذايبولاط ، قاراچا ، قوجان ، بولاط ، تاوكا نام قىيله رئيسلارى دنيايه كلوب
بوكون بونلر آلى ، يدى بىك قدر يورد تخمين اولونمقده درلر . توغاسدنده ،
جىروباي ، دولت ، جاقصوغل ، قابلان ، يايباراق ، قايب ، جايلاو ، ساماتاي ،
قولنصباي قىيلهركى منشعب اولمشدر . بونلرده اوچ دورت بىك يورددن عبارتدر .
مجتهدن انتشار ايدن قارا قورصاق طوماناي ايللرى ده اوچ دورت بىك
عائله دن آز دكلدر .

تولا كاتايك ايكنجى اوغلى ماطايدن آطالق ، قاپتاغاي ، كىنجه ناملرند

اوغللىرى دىنياه كلوب آطاقدن مجموعى آلتى بىك قدر يورد تخمين اولسان ،
چاقال ، جويچومه ، طوما قىيلهلى انتشار ايتشدر . قابتاغليك اوغللىرى ده ،
قاراوول ، ياصق ، ارچان نام قىيلهله آيرىلىشدر . بونلر اوج بىك قدر يورددر .
قزاي ، باقو ، قوداس ، تلاس قىيلهلىرى ده كىنجه اولادندن اولوب اون بىك قدر
عائلهلردن متشكلدر .

تولاكاتايك اوچونجى اوغلى تورت اوغلندن ده ، آطان طابلاق ، قوواكيل ،
توغز ، طوزاچى قىيلهلىرى انتشار ايتشدر . بونلر ده اوج بىك قدر يورد
اولدقلىرى سويلنيور .

تولاكاتايك دورديجى اوغلى ساورك اخفادى اوج درت بىك عائله قدر
تخمين اولمقدهدر .

نايمانك ايكنجى اوغلى ايركاناكتو نك اوغللىرى ده ، كوك جازلو ،
صارى جومارت ، قارا طاي ، اوتاي ، جارك ، بورا نام قىيلهله آيرىلهرق
مجموعنك اون آلتى ، اون يدى بىك قدر يورد اولدينى سويلتمكدهدر .

علم ثابت

يوشمى

استار اكرمك رفائى . — حقيقه بر « بردوره ضايعاتده » يز : « تورك

يوردى » مان هر نسخه سنده يورد يمزك بويوك اولادلرندن بريسك ابدى ضايعى حقيقه
تأثيرنه قيد ايتك قاره بختليغنده بولنيور . احمد مدحتك ، توقايك ، ابوالضياك ،
صفونك ، بابان زاده نك وفاتلرينه آغلان كوزلر يمزك ياشى هنوز ديمه دن ، استاد
اكرمى ده قاره طوبراقلره كومدك . رجاى زاده اكرم بك ، بوكونكى منور
صنمىزك ادبيات و فضيلت خواجه لر يلك اك بيوكلر ندى : ۱۳۲۵ انقلابى حاضر .
لايان و اوانقلابى متعاقب عثمانلى - تورك هيات اجتماعيه سنك فكرى و سياسى
اداره سنى درعهده ايدنلر ك چونى استاد اكرمك شاگرد عرفانلريد . اكرم
طلبه سنه ادبيات و ادبيله برابر تربيه مدنيه و فضيلت ده اوكرتمىدى . نسل حاضر ك
قلب و روحنه محبتلر ك اك تميز و علوىسى اولان اولاد محبتى اك چوق احساس
و تلقين ايدن ده او استاد فضائلدر . حضرت استادك اك اصل و نجيب حلرله
اك يوكسك و متين فضيلتلردن متشكل شخصيتى و مملكته ايتديكى ادبى ، تربىوى
و سياسى خدمتلىرى ، « تورك يوردى » كله جك سايبسند متخص قلملر طرفندن
يازىلىش مقاله لرله تشرىح و اراشه چاليشه جقددر . بزمديلك مرحومك محترم عائله سنه
بك صديقى تمزيه لر يمزى تقديمه شتاب ايدىوروز .

طمين مطبعه سى

مدیر: آق چوره اوغلى يوسف